

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра суспільних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А.Лагоднюк

« » 2019 р.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

07-03-132

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

«ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ»

«PSYCHOLOGY OF MANAGEMENT»

**для здобувачів I (бакалаврського) рівня освіти
усіх спеціальностей НУВГП**

for applicants I (bachelor) level of education of all specialties NUWEE

Рівне – 2019

Національний університет

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія управління»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня усіх
освітньо-професійних програм спеціальностей НУВГП / Якубовська С.С.
Рівне: НУВГП, 2019. 17 с.

Розробник: Якубовська С.С., кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри суспільних дисциплін

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри суспільних дисциплін
Протокол від 9 жовтня 2019 р. № 3

Зав. кафедри суспільних дисциплін

_____ Ю.П. Олексін

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ ЕМ

Протокол від 10 жовтня 2019 р. №1

Голова науково-методичної ради з якості ННІ ЕМ _____ Н.Е. Ковшун

Схвалено науково-методичною радою НУВГП

Протокол від «20» листопада 2019 р. № 6

Вчений секретар науково-методичної ради _____ Т.А. Костюкова

© Якубовська С.С., 2019 рік
© НУВГП, 2019 рік

ВСТУП

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами системи організації навчання для всіх спеціальностей НУВГП денної та заочної форми навчання.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу передбачає наявність базових знань із суміжних курсів – «Менеджмент», «Загальна психологія» та цілеспрямовану роботу над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях, практичних заняттях, самостійної роботи та виконання поставлених задач.

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

Анотація

Робоча навчальна програма з дисципліни «Психологія управління» є нормативним документом Національного університету водного господарства та природокористування, який розроблено кафедрою суспільних дисциплін для дисципліни вільного вибору. Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами ЄКТС. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Психологія управління», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета навчальної дисципліни «Психологія управління» – формування у майбутнього фахівця загальних та професійних компетенцій, системи загальної психологічної підготовки для вирішення практичних, професійних і наукових завдань, проблем керування діяльністю трудового колективу, забезпечення ефективного досягнення результатів управлінської діяльності.

Предметом психології управління є психологічні закономірності управлінської діяльності, сукупність психічних явищ і відносин в публічній сфері.

Ключові слова: психологія, керівник, управління, організація, особистість

Abstract

The curriculum of the discipline "Psychology of management" is developed in accordance with the structure and content of manuals that are recommended for students of institutions of higher education.

Національний університет

The "Psychology of management" course occupies an important place in the general structural and logical scheme of training a modern specialist. He belongs to the cycle of humanitarian disciplines related to the study of psychological features and opportunities for management activities. The study of the theoretical material is accompanied by practical classes, distribution and video material to the discipline sections.

Key words: psychology, manager, management, organization, personality

Національний університет
водного господарства
та природокористування

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Для усіх спеціальностей НУВГП	Вільного вибору	
Модулів – 1		Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		3-4 й	3-4 й
		Лекції	
		12 год.	2 год.
		Семінарські	
		18 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 2 СРС – 4	Рівень вищої освіти: бакалавр	Вид контролю – залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 0,3 до 0,6

для заочної форми навчання - 0,09 до 0,91;

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Психологія управління» є формування у майбутнього фахівця загальних та професійних компетенцій системи загальної психологічної підготовки для вирішення практичних, професійних і наукових завдань, проблем керування діяльністю трудового колективу, забезпечення ефективного досягнення результатів управлінської діяльності в публічній сфері.

Завданнями курсу є:

- оволодіння методологічними і теоретичними положеннями психології, зокрема, психології управління;
- вивчення характерних рис управлінської діяльності як специфічного виду людської діяльності;
- формування вмій і навичок використання психологічних знань про людину для аналізу конкретних ситуацій в управлінській діяльності в публічній сфері.

Вивчення навчальної дисципліни «Психологія управління» спрямовано на формування таких компетенцій:

Інтегральна: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності: здатність до абстрактного та логічного мислення й генерування нових ідей; здатність діяти у змінюваних умовах; здатність працювати автономно чи в команді; здатність діяти на основі етичних суджень, соціально відповідально та громадянсько свідомо; здатність до здійснення комунікативної взаємодії і спілкування державною та іноземною мовами; здатність навчатися, навчати та самонавчатися, цінування та повага до демократичних цінностей, рівності прав і можливостей, різноманітності та особливостей культур, прагнення до збереження та розвитку людського потенціалу.

Фахові (спеціальні) компетентності спеціальності: здатність до стратегічного управління людськими ресурсами та їх розвитку на національному, галузевому, територіальному та інституційному рівнях; здатність до міжінституційних комунікацій та взаємодії для розвитку демократичного середовища, здатність до прийняття ефективних управлінських рішень, здатність до викладацької діяльності у системі професійного навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

Очікувані результати навчання: розуміння предмета психології управління, що ґрунтується на визнанні становлення і розвитку в процесі соціального управління нової психологічної реальності — управлінської діяльності, яка поєднує в собі соціальне і психічне, їхню взаємодію та взаємозв'язок. формування у майбутнього фахівця загальних та професійних компетенцій, системи загальної психологічної підготовки для вирішення практичних, професійних і наукових завдань, проблем керування діяльністю трудового колективу, забезпечення ефективного досягнення результатів управлінської діяльності.

В результаті освоєння дисципліни студент повинен

знати:

- предмет, методи, історію, напрями психології управління;
- психологію особистості державного службовця;
- психологію особистості керівника (психологічні особливості, авторитет, влада);
- психологічні особливості процесу прийняття керівником рішень;
- психологічні аспекти управлінського спілкування (ділового спілкування керівника);
- психологічні основи поведінки керівника в конфліктних ситуаціях;
- психологічні особливості управлінської роботи з колективом;
- роль керівника у процесі формування соціально-психологічного клімату;

вміти:

- діагностувати психологічні стани та почуття власні та підлеглих з метою забезпечення ефективної управлінської діяльності в публічній сфері;
- застосовувати соціальні прийоми підвищення ефективності пізнавальних процесів, що супроводжують управлінську діяльність;
- оцінювати за характеристиками психологічних станів та почуттів рівень задоволення умовами, характером та результатами управлінської діяльності;
- встановлювати рівень відповідності індивідуально-типологічних особливостей, рис характеру, інтересів, здібностей, переконань та цінностей наявним умовам управлінської діяльності;
- аналізувати причини конфліктів та обирати стилі поведінки в конфліктних ситуаціях;
- визначати психологічний клімат в організації для сприяння

позитивного психологічного клімату в організації;

– удосконалювати навички управлінського спілкування.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Предмет та методи психології управління. Психологія особистості керівника. Психологія управлінської діяльності

Тема 1. Предмет, історія, напрями, методи психології управління

Психологія управління як галузь психологічної науки. Історія, наукові напрями, предмет, об'єкт, завдання психології управління, її сучасний стан розвитку. Структура, функції та основні категорії психології управління. Зв'язок психології управління з іншими науками, галузі психології управління. Методологічні засади психології управління. Методи психології управління.

Основні поняття теми: психологія управління, основні категорії психології управління, психологія управлінської діяльності в публічній сфері

Тема 2. Особистість службовця, її структура і шляхи формування

Поняття про особистість. "Людина", "індивід", "особистість", "індивідуальність": співвідношення понять. Основні вітчизняні та зарубіжні підходи до вивчення особистості. Структура особистості службовця. Спрямованість особистості. Загальнолюдські властивості.

Індивідуально-психологічні риси. Шляхи формування і розвитку особистості службовця.

Основні поняття теми: особистість, структура особистості службовця

Тема 3. Психологічні особливості, авторитет та влада керівника

Поняття «керівництво». Основні психологічні категорії керівництва. Теорії лідерства (керівництва). Психологічні критерії здатності до лідерства і керівництва. Типи керівників.

Влада і авторитет – важливі чинники впливу керівника на підлеглих. Психологічні особливості форм влади. Авторитет керівника. Структура та основні психологічні характеристики авторитету. Псевдавторитети, їх види і причини виникнення.

Основні поняття теми: керівництво, влада, авторитет, лідерство

Тема 4. Психологічні особливості процесу прийняття керівником рішень

Поняття «управлінське рішення». Класифікація і види управлінських рішень, їх психологічні особливості. Психологічний аспект форм і методів прийняття рішень. Організація та контроль виконання рішень в психологічному вимірі. Творчий характер процесу прийняття рішень. Етичність у прийнятті рішень.

Основні поняття теми: управлінське рішення, види управлінських рішень, форм і методів прийняття рішень

Змістовий модуль 2. Психологія управлінського спілкування. Психологія управлінської роботи з колективом

Тема 5. Психологія ділового спілкування керівника

Поняття про спілкування. Ділове спілкування. Функції спілкування. Види, рольова поведінка, стилі спілкування. Засоби спілкування.

Основні форми, стратегії і тактики ділового спілкування. Закономірності успішного спілкування. Етикет ділової людини.

Основні поняття теми: ділове спілкування, засоби спілкування, форми, стратегії, тактики ділового спілкування

Тема 6. Психологічні основи поведінки керівника в конфліктних ситуаціях

Поняття про конфлікт. Структура конфлікту. Динаміка конфлікту. Функції та типологія конфліктів. Конфлікти в організаціях та у сфері управління. Причини службових конфліктів.

Шляхи розв'язання конфліктних ситуацій в колективі. Основні тактики та стилі поведінки керівника в конфліктних ситуаціях. Відновлення стосунків. Коригування ставлення.

Основні поняття теми: конфлікт, структура конфлікту, динаміка конфлікту, функції, типологія конфліктів

Тема 7. Психологічні функції колективу як об'єкта управління

Психологія організації в управлінні. Соціально-психологічні функції

організації. Психологічна характеристика групи як структурного елемента організації. Психологічні особливості колективної діяльності в організації.

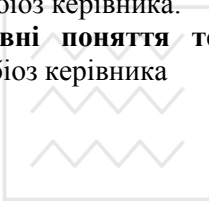
Класифікація і види колективів. Шляхи формування колективу. Психологія відповідальності в організації.

Основні поняття теми: організація, група, колектив, психологія відповідальності

Тема 8. Керівник у процесі формування соціально-психологічного клімату

Сутність соціально-психологічного клімату в колективі. Роль вертикальних і горизонтальних службових взаємовідносин у формуванні сприятливого психологічного клімату. Особливості й ознаки сприятливого соціально-психологічного клімату. Чинники, що сприяють формуванню сприятливого психологічного клімату в колективі. Ортобіоз керівника.

Основні поняття теми: соціально-психологічний клімат, колектив, ортобіоз керівника

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем змістових модулів	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	л	с	сп	Усього	л	с	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Змістовий модуль 1. Предмет та методи психології управління. Психологія особистості керівника. Психологія управлінської діяльності								
Тема 1. Предмет, історія, напрями, методи психології управління	13	1	2	8	11	1	-	10
Тема 2. Особистість службовця, її структура і шляхи формування	14	2	4	8	12	-	2	10
Тема 3. Психологічні особливості, авторитет та влада керівника	14	2	2	10	13	1	2	10
Тема 4. Психологічні особливості процесу прийняття керівником рішень	11	1	2	8	11	-	-	11
Разом - зм. модуль 1	56	10	10	34	47	2	4	41
Змістовий модуль 2. Психологія управлінського спілкування. Психологія управлінської роботи з колективом								
Тема 5. Психологія ділового спілкування керівника	16	2	2	6	10	-	-	10
Тема 6. Психологічні основи поведінки керівника в конфліктних ситуаціях	16	2	2	7	12	-	2	10
Тема 7. Психологічні функції колективу як об'єкта управління	14	1	2	7	11	-	-	11
Тема 8. Керівник у процесі формування соціально-психологічного клімату	18	1	2	6	10	-	-	10
Разом - зм. модуль 2	64	10	8	26	43	-	2	41
Усього годин	90	12	18	60	90	2	6	82

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.	З.ф.
1.	Методи психології управління	2	-
2.	Індивідуально-психологічні риси особистості в психології управління	2	2
3.	Роль емоційного інтелекту в професійній діяльності майбутніх фахівців	2	-
4.	Концепції стилів керівництва	2	2
5.	Психологічні особливості організації і контролю прийняття рішень	2	-
6.	Засоби професійної комунікації	2	-
7.	Основні стилі поведінки керівника в конфліктних ситуаціях	2	2
8.	Психологія відповідальності в організації	2	-
9.	Формування соціально-психологічного клімату колективу	2	-
	Разом	18	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Методологічні засади психології управління.	8	10
2.	Методи психології управління.	8	10

3.	Особистість службовця, її структура і шляхи формування	9	10
4.	Авторитет, псевдоавторитет керівника	8	11
5.	Психологічні особливості процесу прийняття керівником рішень.	6	10
6.	Психологія ділового спілкування керівника	7	10
7.	Шляхи розв'язання конфліктних ситуацій у сфері організації перевезень та управління автотранспортом	7	11
8.	Психологія організації в управлінні	6	10
	Разом	60	82

7. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни „Психологія управління” використовуються пояснювально-ілюстративні з використанням мультимедійних презентацій та проблемні методи навчання із застосуванням:

- розв'язання проблемних завдань;
- виконання індивідуальних психологічних досліджень;
- тестових завдань;
- прийомів рольової гри;
- доповідей та повідомлень;
- активізації самостійного вивчення студентами літератури;
- навчальних дискусій.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих).

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з семінарських занять – на основі перевірки конспектів та виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Завдання до семінарського заняття (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, психолого-педагогічні дослідження та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2				100
50				50				
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	
10	15	15	10	15	15	10	10	

T1, T2... T8

Шкала оцінювання навчальних досягнень студентів

Види занять	Бали
1. Поточна складова оцінювання	
1.1. Методи психології управління	5
1.2. Індивідуально-психологічні риси особистості в психології управління	5
1.3. Роль емоційного інтелекту в професійній діяльності майбутніх фахівців	5
1.4. Концепції стилів керівництва	5
1.5. Психологічні особливості організації і контролю прийняття рішень	5
1.6. Засоби професійної комунікації в публічній сфері	5
1.7. Основні стилі поведінки керівника в конфліктних ситуаціях	5
1.8. Психологія відповідальності в організації	5
1.9. Формування соціально-психологічного клімату колективу	5
1.10. Самостійна робота	15
Всього поточна складова оцінювання:	60
2. Підсумкова складова оцінювання	
1.1. Модульний контроль №1	20
1.2. Модульний контроль №2	20
Всього підсумкова складова оцінювання:	40
Разом:	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку

90–100	Зараховано
82–89	
74–81	
64–73	
60–63	
35–59	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням курсу

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Психологія управління» включає:

1. **07-03-223** Методичні вказівки до семінарських занять навчальної дисципліни «Психологія управління» для здобувачів I (бакалаврського) рівня освіти усіх спеціальностей НУВГП денної форми навчання / С.С. Якубовська. Рівне: НУВГП, 2019.
2. Опорні конспекти лекцій
3. Навчальні посібники
4. Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
5. Засоби підсумкового контролю (компютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).
6. Завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Психологія управління».

11. Рекомендована література

Базова

1. Комунікації в публічному управлінні: аспекти організаційної культури та ділового спілкування : навч. посіб. / уклад.: Гошовська В. А. та ін. Київ : К.І.С., 2016. 130 с. (Серія «Бібліотечка лідера місцевого самоврядування»).
2. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління: Посібник / Л.Е. Орбан-

Лембрик. К.: Академвидав, 2003. 568 с. (Альма-матер).

3. Якубовська С.С. Психологія управління: Навч. посібник / С.С. Якубовська. Рівне: НУВГП, 2010. 360 с.

Допоміжна

1. Бенеш Г. Психологія: dtv-Atlas: Довідник: Пер. з нім. / Худож. Герман і Катаріна фон Заальфельд; Наук. ред. пер. В.О. Васютинський / Г. Бенеш. К.: Знання-Прес, 2007. 510 с.: іл.
2. Ложкін Г.В., Пов'якель Н.І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: Навчальний посібник / Г.В. Ложкін. К.: ВД «Професіонал», 2006. 416с.
3. Дункевич Т.В. Конфліктологія з основами психології управління: Навч. посібник / Т.В. Дункевич. Київ: ЦНЛ, 2005. 120 с.
4. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. 3-тє вид., випр. / П.А. М'ясоїд К.: Вища шк., 2004. 487 с.
5. Стейн Стівен Дж., Бук Говард І. Переваги EQ: Емоційний інтелект та ваші успіхи / Пер. з англ./ Дж. Стейн Стівен, І. Бук Говард. Днепропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2007. 384 с.
6. Філоненко М.М. Психологія спілкування. Підручник / М.М. Філоненко. К.: Центр учбової літератури, 2008. 224 с.
7. Цимбалюк І.М. Психологія управління: Навч. посіб. / І.М. Цимбалюк К.: ВД «Професіонал», 2008. – 624 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Законодавство України / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua/>
2. Національна бібліотека ім. В.І. Вернацького / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Наукова бібліотека НУВГП (м.Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka/>(інформаційні ресурси у цифровому репозиторії)
4. Освіта.UA: Освіта в Україні та за кордоном / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://osvita.ua/>
5. Вища освіта / [Електронний ресурс] Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/
6. Обласна наукова бібліотека (м.Рівне, майдан Короленка,6 / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.lib.rv.ua/>
7. Психологічний сайт http URL: <http://psy.piter.com/>

Національний університет

8. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне,
вул. Київська,44)/ [Електронний ресурс] Режим доступу:
<http://www.cbc.rv.ua/>

Національний університет
водного господарства
та природокористування